

Απειλές και ευκαιρίες στα Βαλκάνια

ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ι. ΜΕΡΤΖΟΥ

Η Μεγάλη Αλβανία, το χάος στο κράτος-βόμβα των Σκοπίων, η επέμβαση της Ρωσίας και ο νεο-οθωμανισμός της Τουρκίας στα ασταθή Βαλκάνια καθιστούν πιθανότερο ένα βαλκανικό ντόμινο μετά τις συγκρούσεις στο Κουμάνοβο.

Αφορούν άμεσα τα ζωτικά συμφέροντα και τα γεωπολιτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδος. Η σταθερότητά της τα αυξάνει γεωμετρικά. Η αστάθειά της τα αντιστρέφει και δημιουργεί κενό ισχύος το οποίο η Δύση θα επιχειρήσει να αναπληρώσει στην Μεσοβαλκανική, που είναι πια ο μόνος νότιος γεωστρατηγικός διάδρομος για την ασφάλεια και τη μεταφορά των ενεργειακών πόρων από την Ανατολή στην Ευρώπη, όπου αναμετρώνται οι αγωγοί Δύσης-Ρωσίας.

Η Ρωσία συνέδεσε αμέσως το μακελειό στο Κουμάνοβο με τον πόλεμο των αγωγών. Στις 20 Μαΐου 2015 ο υπουργός των Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ δήλωσε στην Ανω Βουλή της: «Είμαστε πολύ ανήσυχτοι. Τα γεγονότα στη Μακεδονία είναι ενορχηστρωμένα από το εξωτερικό για να ασκηθεί πίεση στον πρωθυπουργό Γκρούεφσκι, επειδή αρνήθηκε να μετάσχει στις κυρώσεις κατά της Ρωσίας και δήλωσε έτοιμος να δεχθεί τον South Stream».

Δέκα ημέρες ενωρίτερα έσπευδε στο Βελιγράδι όπου διεκήρυξε ότι «η Ρωσία στηρίζει την κυριαρχία της Σερβίας». Όταν στις 23 Μαρτίου 2015 οι πρωθυπουργοί της Αλβανίας και του Κοσόβου έκαναν τα πρώτα βήματα για την ένωση, αυθημερόν η Μόσχα «εξέφρασε τη βαθιά ανησυχία της για τη σταθερότητα στα Βαλκάνια με αφορμή την πολιτική κατάσταση στη Μακεδονία και τις φιλοδοξίες της Πρίστινα για την Μεγάλη Αλβανία».

Το Βελιγράδι συμφωνεί με τη Ρωσία. Ο διευθυντής της Υπηρεσίας Στρατιωτικής Ασφαλείας της Σερβίας Σβέταρ Πέτκοβιτς δήλωσε: «Στόχος των Αλβανών στο Κουμάνοβο είναι η δημιουργία της Μεγάλης Αλβανίας που έχει συγκεκριμένη στήριξη από τη Δύση». Μαζί τους συμφώνησε με αυταρέσκεια στα Τίρανα και ο Σπάρτακ Νγκιέλα, πρώην υπουργός Δικαιοσύνης στην κυβέρνηση Μπερίσα, που δήλωσε: «Τις συγκρούσεις στο Κουμάνοβο προκάλεσαν οι δηλώσεις του πρωθυπουργού Εντι Ράμα για την εθνική ενοποίηση των Αλβανών του Κοσόβου και της Αλβανίας. Δεν σηκώνει καμιά συζήτηση, τον υποστηρίζουν οι στρατηγικοί σύμμαχοι της χώρας μας».

Η Δύση, όμως, θα έπαιζε με τη φωτιά αν στήριζε μια Μεγάλη Αλβανία του Ισλάμ. Όταν οργάνωσε την «Αραβική Άνοιξη», έχασε τον έλεγχο των ενεργειακών πηγών της στη Βόρειο Αφρική και στη Μέση Ανατολή, προκάλεσε τα κύματα προσφύγων προς την Ευρώπη και γιγάντωσε εναντίον της την Τζιχάντ. Τον Απρίλιο φέτος δυτικές μυστικές υπηρεσίες διέρρευσαν ότι τουλάχιστον 700 Κοσοβάροι πολεμούν στις γραμμές του Χαλιφάτου σε Συρία και Ιράκ. Αμέσως η Στρατοχωροφυλακή του Κοσόβου, υπό δυτικό έλεγχο, εξαπέλυσε κύμα συλλήψεων. Συνέλαβε μεταξύ άλλων ιμάμηδες στα τζαμιά, ακόμη και τον ιμάμη

μανικής κληρονομιάς. Αδέλφια μας ζουν στη Βοσνία, στην Πρίστινα, στο Πρίζρεν, στα Σκόπια, στο Μοναστήρι, στο Τέτοβο». Όταν στις 11 Ιανουαρίου του 2014 οι πρωθυπουργοί της Αλβανίας Εντι Ράμα και του Κοσόβου Χασίμ Θάτσι συναντήθηκαν πρώτη φορά στην Πριορένη του Κοσόβου με όραμα την Μεγάλη Αλβανία, ο Ερντογάν ήταν εκεί και διεκήρυξε: «Το Κόσοβο είναι Τουρκία και η Τουρκία Κόσοβο». Θερμεί τέκνα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας τους Μουσουλμάνους των Βαλκανίων, που αποτελούν τα εξής ποσοστά του πληθυσμού ανά χώρα: Αλβανία 75%, Βουλγαρία 12,5%, Βοσνία 48%, Σκόπια 32%, Κοσ-

Μεγάλο Τεμένους της Πρίστινας.

Το Ισλάμ είναι εδώ. Δύο μέρες μετά το μακελειό του Κουμάνοβο ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν σπεύδει στα Τίρανα. Θεμελιώνει ένα τζαμί το οποίο χρηματοδοτεί με 30 εκατομμύρια ευρώ και θα είναι το μεγαλύτερο στα Βαλκάνια! Εγκαινιάζει νέο τζαμί στο οθωμανικό φρούριο Πρέζε και δηλώνει: «Είναι το σύμβολο της κοινής κληρονομιάς μας». Συμφωνεί με τον Εντι Ράμα «να υπογράψουμε το συντομότερο δυνατόν ένα σύμφωνο στρατηγικής σχέσης». Τον συνοδεύουν 120 Τούρκοι επιχειρηματίες. Στην Αλβανία η Τουρκία διαθέτει επενδύσεις 2,7 δισ. δολαρίων, 296 επιχειρήσεις και πολεμικό ναύσταθμο στον Αυλώνα. Στα γειτονικά Σκόπια διαθέτει τα δύο αεροδρόμια, τον εμπορευματικό αερολιμένα, τη μεγαλύτερη Τράπεζα Halk, δεκάδες επιχειρήσεις και το κόμμα Τούρκων. Έχει αναστηλώσει τα οθωμανικά τεμένη. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2011 ο Ερντογάν προσκύνησε το οθωμανικό Ζωγραφιστό Τζαμί στο αλβανοκρατούμενο Τέτοβο και διαβεβαίωσε τους πιστούς: «Δεν μπορούμε να σας ξεχάσουμε όσο ανάμεσά σας βρίσκονται εγγόνια της οθω-

μοσφονιάς, Μαυροβούνιο 17,7% και Σερβία 3,2% με τριπλάσιο δείκτη γεννήσεων. Το 2011 εγκαταστάθηκε στο Σεράγεβο της Βοσνίας ο μουσουλμανικός τηλεοπτικός σταθμός Al Jazeera Balkans με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Φέτος τουρκικές εταιρίες ολοκληρώνουν τον αυτοκινητόδρομο Πρίστινα-Σκόπια.

Εντωμεταξύ, η Αλβανία εξαπολύει σε βάθος χρόνου συστηματικά δεκάδες εχθρικές πράξεις κατά της Ελλάδος, η οποία την στηρίζει. Φέτος την άνοιξη ανήγγειλε στην Αθήνα ότι οι έρευνες υδρογονανθράκων στην ελληνική ΑΟΖ «παραβιάζουν τα αλβανικά χωρικά ύδατα γιατί τα ελληνικά νησιά δεν έχουν υφαλοκρηπίδα», όπως ισχυρίζεται και η Τουρκία στο Αιγαίο. Μετά υπονόησε ότι οι έρευνες στην Ηπειρο «παραβιάζουν» τα χερσαία σύνορά της εννοώντας την «Τσαμουριά», που περιλαμβάνεται στη Μεγάλη Αλβανία. Ταυτόχρονα το κόμμα των Τσάμηδων εντάσσεται στην κυβέρνηση Ράμα. Ο υπουργός Εξωτερικών και ο πρωθυπουργός της Ελλάδος ματαίωσαν τα ταξίδια τους στα Τίρανα για τις δύο διαδοχικές Συνόδους της Ν.Α. Ευρώπης.

Αυτή η ενδοχώρα μας υπήρξε αχαρ-

τογράφητη για την Αθήνα. Ετσι κατά την τελευταία 10ετία του 20ού αιώνα η Ελλάδα έχασε τις ιστορικές ευκαιρίες της. Όταν κατέρρευσε ο κομμουνισμός και διαλύθηκαν η Γιουγκοσλαβία, η Ελλάδα ήταν στα Βαλκάνια το μόνο δημοκρατικό κράτος και το μοναδικό μέλος του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο οι Βαλκάνιοι αναζητούσαν τεχνονομία για να οργανωθούν εκ του μηδενός. Το ΑΕΠ της υπερέβαινε το άθροισμα όλων μαζί των βαλκανικών χωρών. Ακόμη και όταν αυτές οι χώρες αναπτύχθηκαν κάπως, το 2009 το κατά κεφαλήν εισόδημα σε ευρώ ήταν: Ελλάδα 21.790, Αλβανία 2.813, Σερβία 4.000, Βουλγαρία 4.576, Κοσσοφοπέδιο 3.535, Μαυροβούνιο 4.359, Σκόπια 3.296.

Τώρα πλέον η Ελλάδα έχασε το μονοπώλιο και χρεοκόπησε. Ωστόσο παραμένει η μόνη βάση του νέου γεωπολιτικού πεδίου. Δίχως σταθερή Ελλάδα, η Δύση χάνει τον έλεγχο του πεδίου. Υπογαστρίο του χώρου ανέκαθεν η Ελληνική Μακεδονία. Η Εγνατία οδός ενώνει την Αδριατική με τον Βόσπορο. Σύμφωνα με πολυμερείς διεθνείς συνθήκες του 2014, ο δυτικός αγωγός Trans-Adriatic Pipe Line (TAP) θα εισέλθει από την Τουρκία, θα διασχίσει την Δυτική Θράκη και τη Μακεδονία και θα περάσει στην Αλβανία, από όπου το υποβρύχιο τμήμα του υπό την Αδριατική θα καταλήξει στην Ιταλία. Παράλληλα την άνοιξη 2015 η ελληνική κυβέρνηση συμφώνησε κατ' αρχήν στη Μόσχα, αλλά δεν υπέγραψε συμφωνία, να ακολουθήσει την ίδια ελληνική διαδρομή ο αγωγός Turkish Stream, για να μεταφέρει φυσικό αέριο της Ρωσίας στην Ευρώπη μέσω Σκοπίων-Σερβίας-Ουγγαρίας. Ο Turkish Stream υποκαθιστά τον επίσης ρωσικό South Stream που η ΕΕ υπονόμωσε ώριμο στη Βουλγαρία.

Κρίσιμος κόμβος είναι η Θεσσαλονίκη. Το λιμάνι της, το αεροδρόμιό της, τα χερσαία δίκτυά της και η παραγωγική βάση της εξασφαλίζουν στην ενδοχώρα μεταφορές, εμπόριο, ασφάλεια, ενέργεια κ.α. Γι' αυτό η Ρωσία ενδιαφέρεται να αγοράσει την διαχείριση του λιμένος της και ταυτόχρονα την ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ώστε να μεταφέρει τα φορτία της προς/από το ποτάμιο λιμάνι Σάου-Δούναβη στο Βελιγράδι, όπου τα στέπια της θα πηγαινοέρχονται τον Δούναβη προς/από τη Μαύρη Θάλασσα παρακάμπτοντας τα Δαρδανέλια. Εννοείται ότι η Δύση ενίσταται σφοδρά, όπως και στον Turkish Stream. Δείχνει, όμως, την γεωπολιτική σημασία της Θεσσαλονίκης. Όταν στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο η Αθήνα απεφάσισε να μην την αναμίξει, οι Αγγλο-Γάλλοι την κατέλαβαν. Και επήλθε τρομερός ο μοιραίος Εθνικός Διχασμός.

Τα ίδια αίτια παράγουν τα ίδια αποτελέσματα, διδάσκει ο Θουκυδίδης.